

บทที่ ๕

บทสรุป

จากการศึกษาวัฒนธรรมการสร้างและคุณภาพเสียงของเครื่องดนตรีไทยภาคเหนือ ประเภทเครื่องดีด (ซิ่งกลาง) และกลองปู้เจ้ ทั้ง ๕ จังหวัด คือ เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน ลำพูน ลำปาง และน่าน ผู้วิจัยสามารถสรุปสาระสำคัญ โดยสังเขปได้ ดังนี้

ซิ่งกลาง เป็นเครื่องดนตรีที่ได้รับความนิยมมาตั้งแต่สมัยล้านนา หลักฐานที่ปรากฏให้เห็นถึงความรุ่งเรืองของคนตรี ก็คือ ศิลาจารึกวัดพระยืน (พ.ศ.๑๕๑๓) จังหวัดลำพูน แม้ว่าจารึกจะไม่ได้กล่าวถึงชื่อวงดนตรี แต่ก็ได้กล่าวถึงเครื่องดนตรีหลายชนิดที่มาประกอบ แม้จะไม่มีชื่อคำว่าซิ่ง แต่ก็มีการกล่าวถึง ดงเคียด อธิบายได้ว่า สนั่นดงหรือเครื่องดนตรีอย่างหนึ่ง ซิ่งกลางจึงเป็นเครื่องดนตรีในลักษณะเครื่องดีด จัดอยู่ในวงสะล้อซอซึง ส่วนกรรมวิธีในการสร้างซิ่งกลางของช่างทั้ง ๑๑ ท่าน มีความแตกต่างที่เห็นได้ชัด ก็คือ รูปแบบและขนาด ส่วนคุณภาพของเสียงนั้นก็ขึ้นอยู่กับความชำนาญการตกแต่งเสียง จากการประเมินคุณภาพของเสียงซิ่งกลาง พบว่า ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกันออกไป เนื่องจาก ขนาดและคุณภาพเสียงในซิ่งแต่ละคันนั้น มีการเทียบเสียงทั้ง ๗ ใน ๑ ช่วงเสียงคือ โด เร มี ฟา ซอล ลา ที รวม ๗ เสียง ช่างทำซิ่งบางท่านเทียบเสียงในช่วงเสียงทั้ง ๗ บางช่วงหรือบางนมมีความเพี้ยน โดยอาจมีข้อจำกัดของผู้สร้างก็เป็นได้

กลองปู้เจ้ ชาวล้านนาเรียกว่ากลองปู้เจ้ แต่ชาวไทยใหญ่ซึ่งเป็นต้นตำรับกลับเรียกว่า กลองกันยาว กลองปู้เจ้นี้ ได้เข้าสู่สังคมวัฒนธรรมล้านนามาเนิ่นนาน ในปัจจุบันหาผู้ตีได้วรรรธสทางดนตรีน้อยมาก เนื่องจากผู้ตีต้องรู้เทคนิคการตี จึงจะสามารถตีได้หลายเสียง ที่สำคัญ หากได้กลองเสียงดีแล้ว จะตีเสียงลูกชั้นหรือเสียงลูกปลายไม้ชัดเจน ซึ่งเป็นเสียงสะท้อน (Echo) จากการศึกษาพบว่า วิธีการสร้างกลองปู้เจ้ มีการเลือกใช้เครื่องมือเครื่องมือ และกรรมวิธีการทำคล้ายคลึงกัน จะแตกต่างกันก็ตรงที่ รูปทรงที่คงเอกลักษณ์เฉพาะของแต่ละท่านเท่านั้น ส่วนการประเมินคุณภาพเสียงกลองปู้เจ้ พบว่า กลองปู้เจ้ ทั้ง ๔ ใบ นั้น มีข้อจำกัดในด้านสภาพอากาศที่แตกต่างกันออกไป บางวันร้อน บางวันอากาศเย็น หน้าหรือหนังกลองก็มีเสียงยืดหยุ่นไม่เท่ากัน แม้มีการตีซ้ำๆ หรือถ่วงก็ตาม ภาวะเสียงที่เกิดขึ้นก็มีเสียงที่ลดหลั่นกันไป อาจถึงกับต้องมีการดึงหรือสวมเชือกไท้กลองให้หน้ากลองตึงขึ้น หรือเกิดความพอดีของเสียงกลองปู้เจ้ ในการประเมินคุณภาพของเสียงกลองปู้เจ้ ครั้งนี้ ได้เลือกวัน เวลา ใกล้เคียงกัน ซึ่งเป็นช่วงอากาศดี ไม่ร้อน ไม่เย็นจนเกินไป ส่งผลให้ผู้เชี่ยวชาญที่ประเมินคุณภาพเสียงในแต่ละท่าน แสดงความคิดเห็นที่ค่อนข้างเป็นแนวเดียวกัน

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องคุณภาพเสียงของเครื่องดนตรีนั้นค่อนข้างมีข้อจำกัด โดยเฉพาะเครื่องดนตรีประเภทกลองพบว่า มีปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพเสียงหลายด้าน ได้แก่ อุณหภูมิ ความชื้น และระยะเวลาการใช้งาน ดังนั้นการศึกษาวิจัยประเมินคุณภาพเสียงเครื่องดนตรีชนิดอื่น ๆ ที่อาจมีขึ้นในโอกาสต่อไป ควรหลีกเลี่ยงปัญหาที่เกิดขึ้นในการวิจัยครั้งนี้ กล่าวคือ

๑) ควรวางแผนงานวิจัยให้ครอบคลุมระยะเวลาที่กลองมีสภาพที่อยู่ตัวแล้ว เนื่องจากการนำกลองที่ทำเสร็จใหม่ๆ นั้นไม่สามารถตัดสินได้ว่ากลองนั้นมีคุณภาพดีหรือไม่ หากแต่ต้องอาศัยระยะเวลาอย่างน้อย ๑ ปี เพื่อให้ไม้และหนังอยู่ตัวเสียก่อน

๒) ควรทำการประเมินกลองในช่วงฤดูที่ความชื้นสัมพัทธ์ต่ำในฤดูร้อนหรือฤดูหนาว หลีกเลี่ยงการประเมินคุณภาพกลองในหน้าฝน เนื่องจากหน้ากลองจะหย่อนในสภาพอากาศที่มีความชื้นสูง

๓) ควรให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านประเมินคุณภาพเสียงเครื่องดนตรีในช่วงเวลาเดียวกันเพื่อลดปัจจัยความเบี่ยงเบนในเรื่องอุณหภูมิ เนื่องจากอุณหภูมิร้อนเย็นนั้นส่งผลโดยตรงกับความตึงหย่อนของหน้ากลอง

๔) หลีกเลี่ยงการเคลื่อนย้ายกลอง ซึ่งจะทำหน้ากลองหย่อน และควรทำการสาวหน้ากลองก่อนทำการประเมินให้มีความตึงใกล้เคียงกันทุกครั้ง เพราะกลองที่หย่อนอาจเป็นเหตุทำให้ผู้เชี่ยวชาญสับสนไม่สามารถตัดสินได้ว่ากลองใบนั้นเสียงไม่ดี เพราะกลองไม่ดีหรือเพราะหน้าหย่อน